

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

LUCHTKASTELEN

toneelspel in vier bedrijven

door

Koen Vermeiren

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2013
Nr.2236

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIER tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *LUCHTKASTELEN* op te voeren moet de naam van auteur *KOEN VERMEIREN* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/1994/220/066
ISBN 978-90-385-03431

© 1994 Toneelfonds J. Janssens/Koen Vermeiren
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Korte inhoud

Het echtpaar Verlinden woont aan de rand van de stad, vlakbij een groot chemisch bedrijf. Jan voelt zich niet langer gelukkig met zijn job – hij is leraar Nederlands – en wil van zijn hobby (uitvinder van spelletjes) zijn beroep maken. Maar daarvoor is veel geld nodig. Daarom inviteert hij zijn schatrijke neef, Claude, die eigenaar is van een keten van modeboetieks. Claude, die een oogje heeft op Ilse, Jans vrouw, verschijnt in het gezelschap van zijn Turkse vriendin Fatima Bel-Ghasi, die tijdelijk in één van zijn exclusieve winkels werkt.

Maar uitgerekend die avond gebeurt er iets vreselijks in de naburige fabriek, waardoor de twee paren een nacht lang aan elkaar worden overgeleverd. Om de tijd te doden spelen ze allerlei spelletjes, die evenwel een steeds serieuzer karakter krijgen en op den duur zelfs levensgevaarlijk worden. Spel en ernst, leugen en waarheid, fictie en realiteit raken meer en meer met elkaar verstrengeld, tot er een open confrontatie tussen de vier ontstaat, waarbij niemand wordt ontzien. Een strijd die alsmaar duivels, cynischer en bitsiger wordt, zodat er uiteindelijk wel slachtoffers moeten vallen...



Personages

Jan Verlinden, leraar Nederlands, ongeveer 40 jaar

Ilse Govaerts, zijn vrouw, secretaresse, enkele jaren jonger

Claude Verlinden, neef van Jan, geslaagd zakenman, ongeveer 40 jaar

Fatima Bel-Ghasi, zijn Turkse vriendin, uitbaatster van één van Claudes boetieks



Eerste bedrijf

Het interieur van een modern appartement aan de rand van de stad. Smaakvol ingericht, maar niet echt duur. Een mooi gedekte tafel voor vier. Een schuifraam geeft toegang tot een terras. Radio, stereo-installatie, video en TV, maar het scherm is vanuit de zaal niet te zien. Twee enkele fauteuils en een sofa, rondom een glazen salontafeltje. De kamer heeft deuren naar: een inkomhalletje, de keuken, een slaap- en een logeerkamer. Wanneer het doek opgaat, zit Jan Verlinden (onopvallend, maar keurig gekleed) in een fauteuil de krant te lezen. Hij heeft pantoffels aan. Op de achtergrond speelt een rustig jazzmuziekje, uit de keuken klinken af en toe enkele geluiden.

Jan: (grijpt al lezend in het schaalpje met nootjes dat naast hem op het salontafeltje staat, roept dan in de richting van de keuken) Als 't zo voortgaat, zul je onze aandelen nogal zien zakken.

Ilse: (verschijnt enkele momenten later in de deuropening, modieus gekleed, maar met een schort om, duidelijk druk in de weer) Wat zeg je, schat?

Jan: (zonder op te kijken) Dat ze met onze spaarcenten aan 't spelen zijn.

Ilse: Wie?

Jan: Wel, die mannen van Transchemie. Dat is nu al bijna twee weken dat ze daar staken en er is nog altijd geen overeenkomst in zicht.

Ilse: Och, dat waait wel over. Wie maakt er zich tegenwoordig nog druk om een staking meer of minder? (verdwijnt opnieuw in de keuken)

Jan: Op de beurs denken ze daar blijkbaar anders over, zo te zien. Had ik het verdorie maar wat eerder geweten.

Ilse: (vanuit de keuken) Wat zeg je?

Jan: (zet de radio uit, grijpt weer in de nootjes, kijkt dan op zijn horloge) Zeg, jij weet toch hoe laat het is, hé?

Ilse: (komt binnen, nu zonder schort, in haar hand een schoteltje met zoutjes dat ze bij op de salontafel zet, gaat zitten) Blijf nu toch eens van die nootjes af, die zijn voor straks.

Jan: Ik heb honger.

Ilse: Zet liever de aperitiefglazen al klaar, want dadelijk is 't weer alles ineens.

Jan: (vouwt met tegenzin zijn krant dicht, kijkt nog eens op zijn horloge) Tegen acht uur was er toch gezegd?

Ilse: 't Is eraan te zien dat jij uitgehongerd bent. Dat soort mensen komt nooit op tijd, dat weet je toch. Die laten graag wat op zich wachten.

Jan: (staat op, rekt zich, gaat naar de kast) Wat zou je ervan zeggen als wij er alvast eentje dronken? Om in de sfeer te komen.

Ilse: Wacht daar nog wat mee, Jan, de sfeer zal wel vanzelf komen. En daarbij, er zal

vanavond meer dan genoeg gedronken worden, vrees ik, Claude kennende.

Jan: Ja, die kan er weg mee.

Ilse: Maar hij kan er dan ook heel wat beter tegen dan jij.

Jan: Niet moeilijk! Hij oefent natuurlijk veel meer, met al die zakenlunches en zo. Bij ons in de school is er alleen maar slappe koffie te krijgen tijdens de pauze. Geen wonder dat het daar zo'n saaie boel is. *(Giet zichzelf een royale whisky in en neemt een flinke slok)* Ha, dat doet deugd.

Ilse: Je zou anders beter je hoofd koel houden. *(Jan haalt zijn schouders op en drinkt nog eens)* Leemans, van de verkoopdienst, zit geregeld te drinken in de toiletten. Hij denkt dat niemand het weet en zuigt de hele dag op pepermuntjes om zijn stinkende adem weg te krijgen. Zelig eigenlijk. Vandaag of morgen vliegt hij aan de deur.

Jan: Hij zal dan tenminste niet meer op 't WC moeten zitten drinken.

Ilse: 't Zou wat worden, geloof ik, als iedereen zomaar op ieder moment van de dag kon doen waar hij zin in had.

Jan: Je zegt daar zoal iets. *(gaat naar haar toe en wil haar kussen)*

Ilse: *(laat hem even begaan, maar weert hem af wanneer hij te opdringerig wordt)* Toe Jan, ze kunnen hier ieder moment zijn en je hebt nog niet eens schoenen aan.

Jan: Oké, oké, dan zal ik die Fabiola straks wel eens stevig vastpakken. *(verwisselt zijn pantoffels voor schoenen)*

Ilse: Fatima.

Jan: *(terwijl hij zijn veters dichtknoopt)* Wat zeg je?

Ilse: Ze heet Fatima.

Jan: Dat is zo'n rare naam.

Ilse: Niet voor een Turkse.

Jan: *(geschrokken)* Wablieft? Een Turkse? Daar wist ik niks van.

Ilse: Speelt dat dan een rol?

Jan: *(wat in verwarring)* Neen, enfin, ik weet niet. Sinds wanneer trekt hij daar mee op?

Ilse: Geen idee. Ik heb ze voor het eerst samen gezien op die modeshow, verleden maand, je weet wel. Ze werkt in een herenboetiek hier in de stad, geloof ik, duur en exclusief.

Jan: Juist iets voor Claude dus. Want dat moet ik hem nageven, hij weet ze wel te kiezen.

Ilse: Misschien is het wel één van *zijn* boetiëks, hij heeft er ook zoveel.

Jan: Eerst een dochter van een diamantair, daarna een steenrijke weduwe, en nu dus een Turkse mannequin, wel, wel...

Ilse: Dat heb ik niet gezegd, al zou ze er best voor door kunnen gaan, met haar figuur.

Jan: Dat dan ook nog! Je moet het maar doen, zeg ik.

Ilse: *(plagerig)* Heeft mijnheer soms te klagen?

Jan: *(doet alsof hij niets gehoord heeft)* Maar lang duren die avontuurtjes gewoonlijk niet. Dat gaat zo in die wereld. Ze wisselen daar nog vlugger van vrouw dan van kousen. *(met een zucht)* En ik maar, jaar in jaar uit, over de vervoeging van de onregelmatige werkwoorden zeuren, opstellen verbeteren en van die idiote doelstellingen bedenken.

Ilse: Denk je dat er bij ons op kantoor zoveel te beleven valt? En ik moet dan nog de hele dag op dezelfde zure gezichten zitten kijken. En stomme verslagen en rapporten overtikken.

Jan: *(opeens opgeruimd)* Maar wacht, binnenkort komt daar verandering in. Dan is dat allemaal voorbij. Gedaan met dat eentonig leventje. Actie! Een nieuw begin.

Ilse: Ben jij daar zo zeker van? Ik zou maar niet te vroeg victorie kraaien als ik jou was. Het zou nog lelijk tegen kunnen vallen.

Jan: Laat mij maar doen. Het komt er alleen op aan zijn interesse te wekken, want eenmaal dat die mannen geld hebben geroken, komt de rest vanzelf. En wees maar zeker dat er aardig wat mee te verdienen is.

Ilse: Op de bank dachten ze daar blijkbaar anders over.

Jan: *(geërgerd)* De bank, de bank... Dat zit daar vol droogstoppels en muggezifters zonder een greintje fantasie. Wat beginkapitaal, dat was alles wat ik vroeg, meer heb ik niet nodig. Maar nee...

Ilse: Ben je misschien vergeten dat onze auto nog altijd niet is afbetaald en jouw computer, en die stereo-installatie daar, die jij met alle geweld wilde hebben. Ik begrijp nog altijd niet waarom dat zo'n zware kast moest zijn, voor een klein appartementje als dit.

Jan: *(wordt ongeduldig)* Luister, Ilse. Je gaat toch weer niet opnieuw beginnen, hé? Een mens moet al eens risico's durven nemen, anders kom je nergens.

Ilse: Akkoord, maar je moet ook eerlijk zijn: wat weet jij eigenlijk van zakendoen af? Je hebt altijd voor een klas gestaan. En blijf van die nootjes af!

Jan: Juist daarom.

Ilse: Hoe, juist daarom? Wat wil je daarmee zeggen?

Jan: Dat ik verdomme ook wel eens iets anders wil dan van 's ochtends tot 's avonds met snotneuzen omgaan. Ik kan daar niet meer tegen. Die vinden alles 'keitof', behalve studeren. Maar als je er ene durft straffen of slechte punten geven, dan krijg je 's anderendaags de ouders op je dak. En de directeur, want die heeft te veel schrik om leerlingen te verliezen. *(pauze)* Neen, neen, sinds al die pedagogen en specialisten zich ermee zijn gaan bemoeien, is 't naar de knoppen met het onderwijs. Inspraak en nog eens inspraak, maar niemand die iets te vertellen heeft. Neem nu vorige week...

Ilse: *(heeft dat liedje al vaker gehoord)* Zeg! Daar gaan we weer. Overdrijf je nu echt niet een beetje? 't Is overal wat, Jan. En alles bijeen heb je het dan zo slecht nog niet, met al die vakantie en die vrije dagen. Daar kan ik alleen maar van dromen.

Jan: Ik droom van wat anders. Wees gerust, als dat zaakje hier eenmaal goed en wel

aan het draaien is, heb jij zoveel vrije tijd als je wil.

Ilse: Eerst zien en dan geloven.

Jan: *(kijkt op zijn horloge)* Zeg, maar nu blijven ze toch echt lang weg, hé? Al meer dan een halfuur te laat. *(In de verte weerklinkt het geluid van een sirene, Jan gaat naar het schuifraam, opent het een beetje en kijkt naar buiten)* Bah, de wind staat weer verkeerd. 't Is niet uit te houden van de stank. *(sluit het raam, maar blijft nog wat naar buiten kijken)* Zie dat toch maar door elkaar krioelen, soms vraag ik mij af waar al die mensen naartoe rijden. In plaats van gezellig thuis te blijven.

Ilse: Jij vergeet zeker dat het vrijdagavond is? Misschien zit Claude wel vast in één of andere file.

Jan: Hij was beter met het openbaar vervoer gekomen, dan had hij ook geen parkeerproblemen gehad.

Ilse: *(schiet in de lach)* Claude die met de tram rijdt? Dat zie ik nog niet zo vlug gebeuren.

Jan: Nee, 't is waar. Die heeft liever een Porsche onder zijn luie kont.

Ilse: Foei, en dat voor een schoolmeester.

Jan: Je moest mijn leerlingen eens bezig horen. Dat is heel andere praat. *(hij kijkt opeens geïnteresseerd naar buiten)*

Ilse: Wat is er?

Jan: *(haalt zijn schouders op)* De zoveelste botsing zeker.

Ilse: Weer op 't kruispunt? Dat ze daar nog altijd niets aan hebben gedaan, dat begrijp ik niet. Er gaat geen week voorbij of...

Jan: Neen, 't is meer in de buurt van de fabriek.

Ilse: *(komt nieuwsgierig dichterbij)* Olala, dat ziet er serieus uit.

Jan: Er zijn wagens van de brandweer bij.

Ilse: Ik zie toch nergens vlammen.

Jan: Dat wil niks zeggen. Misschien weer een vrachtwagen die zijn lading heeft verloren, of er zit iemand vastgeklemd in zijn auto.

Ilse: *(huilt)* Afschuwelijk, dan was ik nog liever op slag dood.

Jan: Kijk, de politie is er ook, en ze lopen zo druk heen en weer. *(maakt aanstalten om op het balkon te gaan)*

Ilse: Laat dat raam toch dicht. Straks hangt die vieze reuk in huis. *(ze gaat naar de tafel en verschuift hier en daar een glas en een bord)* Ze mogen gaan komen, want nu krijg ik toch ook stilaan honger.

Jan: *(peinzend)* Terwijl wij wachten om rustig aan tafel te gaan, liggen er ginder misschien een paar te creperen.

Ilse: Hei, Jan, zwijg daar nu over. Straks kan ik aan niks anders meer denken.

Jan: *(neemt nog een slok whisky en gaat terug naar zijn fauteuil)* Of zou het met de bezetting van de fabriek te maken hebben? Het wordt tijd dat ze daar eens met de grove borstel doorgaan. 't Heeft verdorie lang genoeg geduurd. Binnenkort zijn mijn aan-

delen niets meer waard.

Ilse: Had je geld dan niet in zo'n vuile stinkfabriek als Transchemie gestoken. Er zijn toch nog genoeg andere bedrijven die heel wat minder...

Jan: *(geïrriteerd)* Hoeveel keren heb ik dat nu al uitgelegd? Hoe je 't ook draait of keert, niemand kan tegenwoordig nog zonder die chemische rommel. Waar of niet? De hele wereldeconomie zou instorten. En insecten en onkruid zullen er altijd zijn, dus...

Ilse: ...stelt Jan Verlinden al zijn hoop op pesticiden.

Jan: Voilà, zo is het. En zeg nu zelf: wat is erop tegen dat de wereld wat schoner wordt?

Ilse: Steek je neus dan maar eens buiten.

Jan: Dat is alleen wanneer de wind verkeerd staat. En daarbij, lang zullen we daar geen last meer van hebben.

Ilse: *(verwonderd)* Ah nee?

Jan: *(terwijl hij zich nog eens inschenkt, zelfvoldaan)* Neen, want van zodra mijn zaak een beetje loopt, verhuizen we.

Ilse: Verhuizen?

Jan: Welja, naar ergens buiten de stad. Een villaatje met een tuin waarin jij in de zomer bloot kunt liggen zonnen. En met een atelier voor mij op zolder.

Ilse: Droom gerust nog wat voort, ik hou je niet tegen, maar word wel op tijd wakker, hé.

Jan: Als ik dat zo hoor, schijn jij er niet erg in te geloven?

Ilse: Als je het echt wil weten: neen. Wie begint er op zijn veertigste nu nog een handeltje in speelgoed? Dat is nog iets anders dan in je vrije tijd van die stomme spelletjes bedenken en ineenknutselen.

Jan: Hela, hela... Stomme spelletjes? Je snapt er weer de ballen van, hé. Iemand als die Rubik is schatrijk geworden met zijn kubus, of ben je dat vergeten? *(Ilse reageert smalend)* Jaja, lach maar. Ideeën en fantasie heb ik genoeg, alleen geen geld om ze uit te werken. En zoiets moet je groot aanpakken of het wordt niks.

Ilse: Mijnheer de uitvinder schijnt van alles op de hoogte te zijn.

Jan: Mijn kop eraf als mijn gefortuneerde neef daar geen brood in ziet. Die heeft tenminste verstand van zaken doen. Het is alleen een kwestie van hem op de juiste manier aan te pakken. Je moet zijn weke plekken kennen. *(na een korte pauze)* Je hebt toch genoeg drank in huis, hoop ik? En je moet er niet te zuinig mee zijn. Het is voor de goeie zaak! *(drinkt)*

Ilse: *(met een scheve blik naar de whiskyfles)* Ja, dat zie ik.

Jan: En dan nog iets, Ilse. *(hij komt overeind en gaat met een gekunsteld glimlachje naar haar toe, raakt haar aan)* Je weet toch dat Claude gevoelig is voor vrouwelijk schoon, nietwaar? *(Ilse neemt een afwachtende, maar achterdochtige houding aan)* Dus dacht ik, zou je niet iets uitdagends kunnen aantrekken, ik bedoel, iets wat hem, laat ik zeggen, in de juiste stemming kan brengen?

Ilse: Jij denkt toch niet dat ik in een minirok en met een décolleté tot hier ga rondlopen,

alleen om die vrouwengek op temperatuur te brengen?

Jan: Het gaat niet om hem, maar om mij. Enfin, om ónze toekomst!

Ilse: Vergeet het.

Jan: *(loopt boos weg)* Dacht ik het niet. Ik zal weer helemaal alleen de kastanjes uit het vuur mogen halen. Typisch. *(zet zich neer)*

Ilse: Geloof je nu echt dat die neef van jou vrijgeviger zal zijn omdat ik hier met mijn borsten en billen te koop loop? Zo naïef is hij echt niet.

Jan: Je kent hem nog niet goed.

Ilse: Daar zou je van staan kijken.

Jan: Hoezo? Wat betekent dat nu weer?

Ilse: *(plagerig)* Raad eens.

Jan: Weet ik veel.

Ilse: Dat die Claude zijn handen niet thuis kan houden, dat bedoel ik.

Jan: Wablief? *(korte pauze)* Wil je zeggen dat hij, toen die keer...

Ilse: Op die modeshow, ja. Terwijl zijn Turkse schoonheid achter de coulissen druk in de weer was met haar stoere Chippendalers aan en uit te kleden.

Jan: Wel godverdomme, de smeerlap. *(pauze)* En dat zeg je nu pas.

Ilse: Is het dan zo belangrijk?

Jan: *(opgewonden)* Dat is het toppunt. Mijn vrouw laat zich bepotelen door dat stuk playboy, zonder dat ik er ook maar iets van afweet, en vindt zoiets niet belangrijk.

Ilse: *(komt dichterbij en legt haar armen om zijn schouders)* 't Is lang geleden dat ik je nog zo jaloers heb gezien. Ik voel me gevleid.

Jan: En ik voel mij bedrogen.

Ilse: Wat kan hij weer overdrijven.

Jan: *(na een pauze)* Maar ik had dus toch gelijk. *(Ilse bekijkt hem niet-begrijpend)* Claude heeft een oogje op jou.

Ilse: Op wie niet? Hij denkt dat hij onweerstaanbaar is met zijn dure kleren, zijn geparfumeerde kop en zijn fatterige maniertjes.

Jan: En waarom zouden we hem dat niet voor één avond laten geloven?

Ilse: *(trekt haar handen terug)* Oh nee, Jan. Ik heb al gezegd dat ik niet meespeel.

Jan: Ik vraag toch niet om hem te verleiden of zo, gewoon wat onschuldig geflirt, meer niet. *(Buiten klinkt in de verte opnieuw het geluid van een sirene)*

Ilse: Je vergeet zeker dat zijn vriendin erbij is. Of telt die niet mee?

Jan: Wat geeft dat? In dat modewereldje zijn ze wel meer gewoon, wees maar gerust. Dat is daar de normale gang van zaken. En daarbij: ik ben er toch ook nog.

Ilse: Ja, waarom niet? Maak er ineens een orgie van. Dat is weer in tegenwoordig. Maar dan zonder mij! *(loopt ontstemd naar de keuken)*

Jan: *(roept haar achterna)* Begrijp mij toch altijd niet verkeerd. *(korte pauze, dan temerig)*

Ilse: schatje? *(maakt een hopeloos gebaar, neemt zijn glas, drinkt, staat op en wandelt tot aan het raam, pauze)* Zeg, maar kom nu eens kijken. *(geen reactie)* Ilse!

Ilse: *(in de deur)* Neen, heb ik gezegd, en daarmee uit.

Jan: Er is iets niet pluis daar beneden. Er staan minstens drie of vier ziekenwagens, en zie eens wat een toeloop.

Ilse: *(komt naast hem staan en kijkt)* Misschien is er weer gevochten tussen de stakers en de werkwilligen. Vorige week zat het er ook al tegen.

Jan: Dat moet dan deze keer een echte veldslag zijn geweest. Wil ik beneden mijn licht eens gaan opsteken?

Ilse: Nee, nee, blijf hier maar schijnen. Ik wil liever niet alleen zijn wanneer die twee aanbellen.

Jan: *(kijkt zuchtend op zijn horloge)* Als ze nog komen.

Ilse: Eerlijk gezegd, ik begin het mij nu toch ook af te vragen.

Jan: Ze zullen de afspraak toch niet vergeten zijn, zeker? Wacht, ik zal eens telefoneren. *(gaat naar de telefoon, grijpt de hoorn, maar op dat moment weerklinkt buiten een onverstaanbare stem door een megafoon)* Wat nu weer?

Ilse: Ik weet het niet. 't Lijkt alsof ze iedereen wegsturen. En de politie is bezig de straat af te sluiten. Ik ben er niks gerust in.

Jan: Wij zitten hier hoog en droog. *(draait een nummer, luistert, legt dan met een klap de hoorn weer neer)*

Ilse: Wat is 't? Geen antwoord?

Jan: Weer zo'n rotapparaat, om te zeggen dat hij niet thuis is.

Ilse: Ha, goed, dan weten we tenminste dat ze onderweg zijn.

Jan: Ja, maar naar waar? *(vult zijn glas weer bij)*

Ilse: *(terwijl ze in een fauteuil plaatsneemt)* Maar stop nu toch met drinken, Jan. Straks ben je al bezopen nog voor we aan tafel gaan.

Jan: Dat is van de zenuwen.

Ilse: Zenuwen? Waarom ben jij zenuwachtig?

Jan: 't Is mijn allerlaatste kans. Veronderstel dat hij weigert, dan kan ik het wel vergeten.

Ilse: In godsnaam, begin weer niet over dat geld, hé. Dat wordt nog een echte obsessie.

Jan: *(nors)* Jaja, ik weet het wel, jou kan het allemaal geen barst schelen. Maar ik zeg je dat ik het geen half jaar meer volhoud in die school. Ik ga daaraan kapot. Mijn hersencellen beginnen langzaam te degenereren.

Ilse: En het is bijna vakantie.

Jan: Maar ik wil helemaal geen vakantie! Ik wil eindelijk iets doen waar ik zin in heb en dat nog wat opbrengt ook.

Ilse: Dat valt nog af te wachten.

Jan: Zeg nu zelf, wat kan er gebeuren? Ik neem gewoon een jaar verlof zonder wedde en daarna zien we wel. *(pauze)* Trouwens, jij verdient toch ook nog.

Ilse: Ja, maar bijlange niet genoeg om dat hier allemaal alleen af te betalen.

Jan: *(buigt zich in haar richting, legt zijn hand op haar knie)* Ik ben er zeker van dat alles in orde komt wanneer ik eenmaal die lening op zak heb. Je zult nog staan kijken, let op mijn woorden.

Ilse: Ach, ik weet niet, Jan. Wat als het mislukt? Dan zitten we nog dieper in de schulden.

Jan: Vertrouw mij nu maar. Het zàl niet mislukken, ik beloof het. *(pauze)* Kom, drink ook iets, dat is gezelliger. *(Ilse haalt haar schouders op)* Toe, Ilse, doe niet zo flauw.

Ilse: Een klein wit portootje dan. Maar niet te veel, je weet dat ik er slecht tegen kan.

Jan: Ha, zo wil ik het horen! *(staat op, loopt naar de bar en werpt intussen een nieuwsgierige blik door het raam)* Wel, verdorie.

Ilse: Wat?

Jan: Ik kan me vergissen, maar ik dacht dat ik iemand op een brancard naar buiten zag dragen.

Ilse: Uit de fabriek?

Jan: Waar heb ik mijn verrekijker nu weer gelegd?

Ilse: Heu, daar in de kast, geloof ik. *(na wat zoeken vindt hij de kijker, waarna hij zich opstelt voor het raam)* En, zie je iets?

Jan: *(na een pauze)* Een ambulance die in vliegende vaart wegrijdt. En mannen van de brandweer met maskers op.

Ilse: Maskers? *(komt dichterbij)*

Jan: Ze staan daar maar, alsof ze op iemand of iets wachten. *(pauze)*

Ilse: Laat mij eens kijken. *(op dat moment gaat de deurbel)* Lieve hemel, daar zijn ze!

Jan: *(laat de verrekijker, die hij heeft omgehangen, zakken)* Eindelijk, 't ging zo stilaan tijd worden. *(korte pauze)* Vooruit Ilse, doe dan open.

Ilse: Ga jij maar, het is jouw neef. Ik moet nog vlug een en ander in orde brengen. *(ze ruimt hier en daar wat op, alhoewel dit overbodig is. Jan verdwijnt in het halletje, waarna Ilse in de spiegel kijkt om te zien of haar kapsel goed zit. Ze opent nog een knoopje van haar blouse, aarzelt, bedenkt zich dan. Wanneer Jan binnenkomt, ziet hij er verbouwereerd uit.)* En? *(pauze)*

Jan: Het was Claude niet.

Ilse: Zou je die verrekijker niet weg leggen vóór je de deur opent. Je lijkt wel een voyeur.

Jan: *(nog altijd in verwarring)* Maar het wás Claude niet.

Ilse: Wie dan wel?

Jan: Ik weet het niet. Hij zei dat hij van de politie was.

Ilse: De politie? Wat wilde die?

Jan: Dat we de ramen gesloten hielden en de ventilator uitschakelden.

Ilse: *(kijkt hem niet-begrijpend aan, schiet dan in een zenuwlachje)* Zeg, je houdt me toch niet voor de gek, hé? Zeker weer een grap van Claude? *(verdwijnt in de keuken, terwijl Jan naar het raam gaat. Ilse verschijnt terug in de deuropening. Verschrikt.)* De fabriek!

Er is iets mis met de fabriek.

Jan: *(tuurt door zijn verre kijker)* Niks om ons zorgen over te maken, zei die man. Ze hebben alles onder controle.

Ilse: Ja, dat zeggen ze hier in België altijd. En vóór je het weet, wordt de hele buurt ontruimd.

Jan: Zo'n vaart zal het niet lopen. Jij panikeert altijd direct. *(legt de verre kijker op de kast. Ilse opent de deur naar de slaapkamer)* Wat ga je doen?

Ilse: Kijken of het raam in de slaapkamer goed dicht is, of wat dacht je? *(Jan schudt het hoofd om al die drukte, maar terwijl Ilse weg is, sluit hij vlug het ventilatierooster.)*

Jan: Dat zoiets nu juist vanavond moet gebeuren. Het wil weer eens lukken.

Ilse: Ik heb het altijd gezegd dat we veel te dicht bij die stinkfabriek wonen.

Jan: De fabriek stond er eerst. 't Is de stad die uit haar voegen barst.

Ilse: Bekijk het zoals je wil. *(pauze, dan aarzelend)* Wat zou er gebeurd zijn, denk je?

Jan: Hoe kan ik dat nu weten? Misschien zijn het die verdomde stakers die een of andere streek hebben uitgehaald. Je moet tegenwoordig van niets meer schrikken.

Ilse: Zijn pesticiden gevaarlijk?

Jan: *(spottend)* Voor insecten in ieder geval wel. *(laat zich in de fauteuil neervallen)*

Ilse: Lach er nog wat mee, ja.

Jan: Weet ik veel wat voor smeerlapperij ze daar allemaal in stoppen.

Ilse: En straks zitten we hier met bezoek. Het zal een gezellige avond worden.

Jan: Jij verwacht ze dus nog?

Ilse: Jij dan niet misschien?

Jan: *(schenkt zich nog een whisky in)* Een dik uur te laat. Dat is zelfs voor iemand als Claude wel wat veel.

Ilse: *(terwijl ze ongerust naar het raam staart)* Waarom vertellen ze ons niet wat er aan de hand is? Als het iets serieus is, dan moeten wij het toch weten.

Jan: Waar jij je druk over maakt. De ramen zijn dicht, we moeten vanavond voor niets meer naar buiten en tegen morgen is alles allang weer opgelost.

Ilse: Denk je?

Jan: Maar natuurlijk. Misschien is het zelfs loos alarm en nemen ze het zekere voor het onzekere. *(Ilse bekijkt hem ongelovig)* Dat kan toch! *(korte pauze, zet de radio aan.)*

Stem van de nieuwslezer: Dan herhaal ik nog even de hoofdpunten. In de bezette Gazastrook is het vandaag weer bijzonder onrustig geweest en werden twee Palestijnen door Israëlische soldaten doodgeschoten. In München hebben meer dan vijfduizend mensen vreedzaam betoogd tegen het toenemende extreem-rechtse geweld. In eigen land voert het NMBS-personeel nog altijd acties voor hogere lonen en heeft er zich een ernstig ongeval voorgedaan in de chemische fabriek Transchemie. De precieze omvang ervan is nog niet bekend. Er zijn al twee lijken geborgen en men vreest dat het dodental nog kan oplopen. *(nieuwsdeuntje)*

Ilse: *(die naar de keuken wilde gaan, keert zich met een ruk om)* Heb je dat gehoord?

Loos alarm, hé!

Jan: *(vliegt overeind, grijpt zijn verrekijker en tuurt door het raam. Op de radio weerklinken nu reclamedeuntjes.)* Zet dat onnozel gekakel toch eens af. 't Is om gek van te worden!

Inge: Ik heb die radio niet aangezet. *(schakelt het toestel uit)* Zie je wat?

Jan: En of! Het lijkt wel de Sinksenfoor, met al dat licht.

Ilse: Als 't maar geen vuurwerk wordt, want dan zitten wij op de eerste rij.

Jan: Het zijn die stakers, ik ben er zeker van dat zij het op hun geweten hebben. Ze hadden aan heel die komedie al lang een einde moeten maken. Maar neen, praten en onderhandelen tot hun oren ervan tuiten, dat is alles wat ze kunnen.

Ilse: Waarom wordt er eigenlijk gestaakt?

Jan: Het schijnt dat ze een deel van het bedrijf naar Indië willen overbrengen, omdat ze daar veel goedkoper kunnen produceren. En met de veiligheid nemen ze het ginder ook niet zo nauw. Denk maar aan die ramp in... Hoe heette die plaats ook weer?

Ilse: Bhopal. *(korte pauze)* Voor mijn part mogen ze heel de boel sluiten, dan zijn wij er ineens van af.

Jan: Weeral een hoop doppers erbij.

Ilse: En dan? De werkgelegenheid, dat is tegenwoordig het eerste en het laatste. Wát er wordt geproduceerd, doet er blijkbaar niet toe. Wapens, vergif, nutteloze prullen... 't Speelt allemaal geen rol. Chantage van de maatschappij, noem ik dat.

Jan: Jij vergeet zeker dat mijn zuurverdiende spaarcenten in die fabriek zitten?

Ilse: Verkoop die aandelen dan, en zoek een fatsoenlijke belegging.

Jan: Ik zou wel zot zijn. Ze hebben nog nooit zo laag gestaan.

Ilse: *(na een pauze)* Ik ben bang, Jan. Er is daar iets verschrikkelijks gaande, ik voel het.

Jan: Nu niet gaan fantaseren, hé.

Ilse: Twee doden, en ze verwachten er nog meer. Je hebt het zelf gehoord. Of is dat ook inbeelding?

Jan: *(legt de verrekijker op het salontafeltje en zucht)* En juist nu ik alles tot in de puntjes had voorbereid. Verdomme, verdomme. Het kón gewoon niet misgaan. Eerst een paar demonstraties om zijn belangstelling te wekken en daarna moest Claude alleen maar een bedrag invullen en zijn handtekening zetten, meer niet. Wie weet wanneer hij nog eens een avond vrij heeft. Zijn agenda staat nog voller dan een spoorboekje.

Ilse: Misschien is hij er niet door geraakt en zit hij al lang veilig en wel terug thuis.

Jan: Dan had hij toch wel opgebeld, zeker. *(pauze)* Alhoewel, je weet nooit. *(gaat naar de telefoon, op dat moment weerklinkt de deurbel)*

Ilse: *(geschrokken)* Daar heb je het!

Jan: Wat?

Ilse: De politie! Ze gaan de appartementen ontruimen! Straks vliegt alles in de lucht!

Jan: *(loopt naar het halletje, terwijl Ilse jammerend naar het raam gaat en in spanning naar*

buiten kijkt, tot Jan terug binnenkomt) Vlug, ze zijn er!

Ilse: *(in paniek)* Zie je well!

Jan: Maar nee, 't zijn Claude en zijn Turkse seksbom.

Ilse: Nu nog?

Jan: Beter laat dan nooit. *(wrijft in zijn handen)* Alles is toch klaar?

Ilse: *(in verwarring)* Alleen de visschelpen nog gratineren, dat duurt niet lang. *(blijft dralen)*

Jan: Wel, doe dat dan! En, Ilse?

Ilse: Ja?

Jan: Niet te veel over die fabriek spreken, hé. Dat maakt een slechte indruk. *(Ilse gaat naar de keuken, terwijl Jan zijn jasje aantrekt. Dan gaat de bel. Jan af. Geluid van stemmen. Jan, Claude en Fatima op. Beide laatsten zijn excentriek gekleed. Claude heeft een enorme bos bloemen vast, Fatima een fles cognac.)* Kom binnen, kom binnen. Wij begonnen al te wanhopen, maar het is dan toch nog gelukt.

Claude: *(met een ondeugende blik naar Fatima)* Alhoewel, niet zonder problemen, mag ik wel zeggen. Nietwaar, lieveling?

Jan: Dat kan ik me voorstellen. Het is bijna een wonder dat jullie het klaar hebben gespeeld.

Claude: *(verwonderd)* Oh ja?

Jan: Ik bedoel, met al die drukte daar beneden.

Claude: Dat viel nogal mee, maar Fatima is zo kieskeurig als het erop aankomt. *(geeft haar een vluchtige liefkozing)* Is het niet, schat? *(Fatima lacht kirrend, terwijl ze haar hand met daaraan een prachtige ring bewonderend bekijkt)*

Jan: Ze heeft groot gelijk. Als wij het op voorhand hadden geweten, waren we ook elders gaan wonen. Wees daar maar zeker van.

Claude: Dat meen je niet? Hoor je dat, Fati?

Fatima: Hebben jullie daar dan last van?

Jan: Af en toe. Vooral als de wind verkeerd staat.

Claude: *(lachend, tot Fatima)* Als de wind verkeerd staat... Hoor dat aan, nog altijd dezelfde grapjas, die Jan.

Jan: Maar, om eerlijk te zijn: zo erg als vandaag is het nog nooit geweest.

Claude: Wat dan?

Jan: Die stank natuurlijk.

Fatima: Stank? Daar heb ik niks van gemerkt.

Claude: En wij zegden daarjuist nog tegen elkaar, dat jullie het wel treffen met zo'n gigantisch complex vlak bij de deur.

Jan: *(perplex)* Vind je?

Fatima: Nee zeker, wij moeten iedere keer kilometers rijden voor zoiets, en hier heb je alles bijeen. Een echte luxe! *(korte pauze, tot Claude)* Dat is het nadeel als je buiten de stad woont.